

styczne jest tu więc zastąpienie: „ganku winorośli” – „bluszczem egzekucji”, „trzech drzew” – „pagórkiem szubienic”. Pozostałe elementy świata przedstawionego zaczerpnięte zostały tyleż z realiów codzienności, co z wspólnego obu utworom tematu-ramy – Bożego Narodzenia. Do wigilijnej wieczerzy nawiązuje: pierwsza gwiazda, ucztowanie przy stole, łamanie chleba, płacz dziecka. Rzeczywistość nadprzyrodzona – pamiątka narodzin Chrystusa wpisana zostaje w codzienność, a trywialność („krzątania owadów ludzi tłusty zapach ziemi”) spłata się z sacrum.

Sytuacja przedstawiona w wierszu jest nie tylko wstrzymaniem w drodze, odwleczeniem spotkania. Postój w ogóle nie bierze pod uwagę możliwości dalszej wędrówki. Narodziny dziecka niczego nie zmieniają, gdyż perspektywą nadrzędną okazuje się śmierć, ewokowana obrazem szubienic i egzekucji. I podobnie jak w poezji Różewicza, krzyż zrównał się tu z nie z drzewem, lecz jego XX-wiecznym ekwiwalentem – szubienicą. Zdegradowany został wymiar nadprzyrodzony, a od-kupienie się nie dokonało. Ten fakt zdaje się podkreślać wyodrębniona graficznie pointa: „jedliśmy dużo jak zawsze wtedy kiedy nikt nie płaci”.

Duchowy wymiar

wieczery zastąpiony został cielesnym. Nie ma spotkania, nie ma epifanii („Pierwsza gwiazdka zapłonęła i zgasła”). Może to właśnie ów popas w życiu-gospodzie nie pozwala rozpoznać tego, co święte? Może dlatego trudno jest dostrzec wagę wydarzenia? Takie uzasadnienie jest zbieżne z apostatyczną refleksją Różewicza; w wierszu, zawierającym aluzję do *Wędrówki Trzech Króli* poeta wyznaje:

„cenię jadło i napoje
przywiązuję wagę
do rozkładu zajęć
żyję pełnią życia
jestem tak żywy
że nie mogę sobie wyobrazić
śmierci drugiej” (podkr. M.M.)

(*larwa*).

Postój Herberta mówi o kondycji duchowej człowieka współczesnego, o jego rozbiciu i zawieszeniu między sferami transcendencji i rzeczywistości. Głód Absolutu łączy się tu z sytością ziemskiego jądła; „zadomowienie” w codzienności – z doświadczeniem śmierci. I minie jeszcze wiele lat, zanim autor *Brewiarza* (cyklu zamieszczonego w poezjalnym tomiku: *Epilog burzy* 1998) powtórzy konfesyjny gest (nawróconego na anglikatolizm) Eliota i w jednym z ostatnich wierszy wyzna: „Panie, dzięki Ci za cały ten kram życia...”.

Wędrówka i postój,

tytułowe motywy z wiersza Eliota i Herberta to w istocie dwa warianty egzystencji-drogi, dwa modele przeżycia duchowego, a nade wszystko – dwie koncepcje śmierci. Można je czytać w perspektywie eschatologicznej (taką odsłania uważna lektura), ale można też potraktować je jako zaproszenie do samopoznania; do przekroczenia granic „tu” i „teraz” i wejścia w inną przestrzeń.

grudzień 2003

Małgorzata Mikołajczak*

* Autorka jest adiunktem

w Zakładzie Teorii Literatury Instytutu Filologii Polskiej

UNIwersytet DZIECIOM

Akcja „UNIwersytet Dzieciom” rusza w tym roku po raz drugi. Trochę później niż rok temu, ale zmieniły się też zasady samej akcji. Bez zmian pozostaje jedynie skład Komitetu Honorowego Akcji „UNIwersytet Dzieciom”. Tak jak rok temu przewodniczy mu dr Teresa Kisielewicz, a w skład Komitetu weszły: dr hab. Wielisława Osmańska-Furmanek, prof. UZ – dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych UZ, dr Grażyna Gajewska – z Zakładu Pedagogiki Opiekunczej i Specjalnej WNPS oraz Agnieszka Jasińska, przedstawicielka Parlamentu Studenckiego. Komitet postanowił w tym roku nie zbierać pieniędzy do puszek. Każdy kto zechce wesprzeć konto akcji może to zrobić wpłacając najmniejszą nawet kwotę na konto: Kredyt Bank S.A. O/Zielona Góra, nr 82150018101218100351880000 z dopiskiem: „UNIwersytet Dzieciom”. Środki niezbędne do przygotowania paczek zostały zebrane podczas grudniowego kabaretonu. W „ŚWIĄTECZNYM KABARETONIE” wystąpiło całe (poza jednym kabaretem) Zielonogórskie Zagłębie Kabaretowe - Grzegorz Halama Oklasky, Kabaret „SZUM”, Kabaret „JURKI”, Kabaret „CIACH”, Kabaret „Słuchajcie”, a także: Grupa Sceniczna „A czemu nie”, Kabaret „Profil”, Kabaret „Hlynur”. Całkowity dochód

z biletów zasilil konto akcji „UNIwersytet Dzieciom”. Artyści wystąpili bez honorariów. Za pieniądze z biletów zostaną przygotowane paczki dla dzieci ze świetlic terapeutycznych, i tak jak rok temu zostaną one wręczone podczas finałowej uroczystości. Tym razem jednak impreza odbędzie się w Lubuskim Teatrze, a dzieci dodatkowo obejrzą najnowszy spektakl zielonogórskiego zespołu pt. „Tymoteusz Rymcimci” (premiera w teatrze 11.01.04). Impreza planowana jest na drugą połowę stycznia. Tak jak rok temu weźmie w niej udział ok. 300 dzieci.

Poza tym wszystkie dzieci będące pod opieką świetlic terapeutycznych zostaną zaproszone do MC Donalds’a. Kierownictwo tej firmy ufundowało im „małe co nieco”. Tradycyjnie już dziećmi będą się opiekować studenci Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych. Zostaną też wręczone „INDEKSY SERCA”.

Poza tym akcja swoim zasięgiem obejmie też w tym roku Pogotowia Rodzinne. Tylko w Zielonej Górze pod ich opieką znajduje się 20 dzieci. Dla nich zorganizowana zostanie też specjalna impreza. O szczegółach będziemy na bieżąco informować w internetowym Serwisie Informacyjnym.

esa